

LA TOPONÍMIA ALGUERESA EN EL RECULL LÈXIC DE JOAN PALOMBA

August BOVER I FONT

Després d'haver publicat una petita *Grammatica del dialetto algherese odierno* (Sàsser 1906) i d'haver participat en el Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana, celebrat a Barcelona l'octubre d'aquell mateix any, Joan Palomba (l'Alguer 1876-1953) va continuar treballant en un vocabulari alguerès-català-italià, més endavant convertit en el capítol dedicat al lèxic d'una nova versió, corregida i augmentada, de la seva gramàtica, que va romandre inèdita¹.

Dels 96 apartats en què divideix el seu *Lessico. Raccolta dei nomi più usati*, Joan Palomba en dedica quatre -*Litorale da Alghero a capo Caccia*, *Litorale da Alghero a capo Marralgiu*, *Isole* i *Paesi di mare*- a la toponímia algueresa, amb un total de 70 topònims. Transcriu a continuació tots aquests topònims, regularitzant-ne l'ortografia, utilitzant les majúscules i prescindint dels diacrítics amb què representa la pronunciació i de les versions catalana (diguem-ne estàndard) i italiana. Alguns d'aquests mateixos topònims els vaig recollir en un treball iniciat l'estiu de 1975 i posteriorment abandonat, per bé que en vaig representar una mostra en el IX Col·loqui d'Onomàstica (Tarragona, 13-14/VII/1984); veg. la comunicació *Notes sobre toponímia algueresa*, dins "Societat d'Onomàstica. Butlletí interior", XVII (setembre 1984), pàgs. 56-59. Sempre que ha estat possible, m'ha semblat útil, però, relacionar aquest recull de Joan Palomba amb el més important estudi toponímic de l'Alguer, i per això els números que apareixen entre claudàtors al costat dels topònims corresponen a la numeració que els dona Rafael Caria en el seu llibre *Toponomastica algherese. II. Introduzione allo studio dei nomi di luogo della città, del territorio e delle coste di Alghero* (Sàsser 1993). Els mots entre parèntesis que, en alguns casos, apareixen després de la numeració especifiquen el tipus d'accident a què correspon el topònim.

Litorale da Alghero a capo Caccia

La Playa de Sant Joan [1134]

Lo Pont de l'Estany [686]

Punta Negra [1175]

Les Bombardes [1133"] (platja)

Lazareto [1132, 1199]

Torre del Lazareto [1199]
 La Plaja de Lazareto [1132]
 Cap de Galera [1051]
 L'Alt [1072]
 Sant Antoni [1173] (punta)
 Les Mongetes [1067] (costa)
 Lo Niu de l'Àcula [1045] (cala?)
 Lo Margalló [1101] (escull)
 La Plana [1066] (costa)
 Lo Lliri [1064, 1170, 1198] (costa, punta, torre)
 Port Conte [1140]
 Cala Tinta
 Gruta de Julià [1119]
 Torre Nova [1197]
 La Bramassa [1025, 1131] (cala, platgeta)
 Sant'Imbénia [1024, 1130a] (cala, platja)
 Les Presons [1023, 1063] (cala, costa)
 Lo Dèntol [1022, 1165] (cala, punta)
 Lo Tramerill [1021] (cala)
 Torre del Tramerill [1196]
 Dragonada [1016] (cala)
 Bolo [1160, 1195] (punta, torre)
 Gruta Verda [1117]
 Gruta de los Recams
 Frontoni o Cap de la Caça [1151 i 1050]
 Gruta de Neptú
 L'Ísola Foradada [1126]
 L'Ísola Plana [1125]

Litorale da Alghero a capo Marralgiu

Fontaneta [1109] (font)
 Ferro de Cavall
 Les Trones [1073, 1098, 1178] (costa, escull, punta)
 Los Bressolets
 Pedra del Tro [1099] (escull)
 Cala Bona [1036]
 Cànter [1037, 1111, 1179] (cala, font, punta)
 L'Escoll del Margalló [1101]
 L'Escoll del Fui-Fui [1102]
 L'Escoll de Pòllina
 Torre de Pòllina [1201]
 Les Lleques [1041] (cala)
 Port de Pòllina [1143]
 La Mandra de les Pedres
 Lo Salt de l'Algua

Les Frasques
Lo Crastus Alts [1186] (punta)
Tangoni [1081] (costa)
La Punteta [1187]
Jau de Jau
Cala Tonària [1047]
Cala Bavosa [1046]
Cap Marralju [1052]

Isole²

L'Ísola de la Madalena
L'Ísola de Caprera
L'Ísola de l'Asinara
L'Ísola de Mal de Ventre
L'Ísola de Sant Pere
L'Ísola de Sant Antiogu
L'Escoll del Català

Paesi di mare

Càller
L'Alguer
Bosa
Port Torre
La Madalena
Terranova (Òlbia)

NOTES

1. En el VI Convegno (III Internazionale) dell'Associazione Italiana di Studi Catalani (AISC) -Càller (Sardenya), 11-15 d'octubre de 1995- dono *Notícia de l'obra lingüística inèdita de Joan Palomba*. Amb Joan Veny, preparem una edició d'aquestes obres.
2. Les illes recollides en aquest apartat són força allunyades de l'Alguer, per això no són recollides en el llibre de Caria. Ja hem vist com Palomba recollia les illetes Foradada i Plana entre els topònims compresos entre la ciutat de l'Alguer i el Cap de la Caça.